

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 martie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Elena Covalenco,

Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, declarate de către avocatul Bodean Ina în numele inculpatului și inculpatul

Grosu Ion xx.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 24.12.2014 - 13.05.2016;
2. Instanța de apel: 13.06.2016 - 31.10.2016;
11.07.2017 - 25.10.2017;
3. Instanța de recurs: 27.01.2017 - 06.06.2017;
29.01.2018 - 07.03.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 13 mai 2016, Grosu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani închisoare.

În temeiul art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probațiune de 1 an.

2. Prima instanță a constatat că Grosu Ion, la 23 noiembrie 2014, aproximativ la ora 00.30, din intenții huliganice, încalcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, aflându-se în apropierea magazinului alimentar situat pe str.xxx, mun.Chișinău, a apucat-o pe Trohin Natalia de umărul scurtei și zicându-i să meargă cu el, a îmbrâncit-o și a amenințat-o cu un cuțit pe care i l-a pus în regiunea gâtului, după care s-au deplasat în direcția blocului locativ amplasat pe str.xxx, mun.Chișinău.

Între timp tot el, Grosu Ion, i-a aplicat câteva lovituri cu mâinile și picioarele unei persoane necunoscute care a încercat să contracareze acțiunile ilegale ale acestuia, după care a ajuns-o din urmă pe Trohin Natalia care a încercat să fugă și punându-i din nou cuțitul la gât, a amenințat-o cu omor.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui I.Gosu să-i fie aplicată o pedeapsă cu închisoarea de 3 ani, cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis, pe motiv că pedeapsa aplicată este prea blândă, la care nu s-a ținut seama că inculpatul nu a recunoscut vina, nu s-a căit în cele comise, astfel

că prin dispunerea suspendării conditionate a executării pedepsei nu se va realiza scopul propus al pedepsei penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2016, apelul declarat de procuror a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a constatat că, prima instanță obiectiv și sub toate aspectele, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, a examinat și apreciat probele administrate în cauză, care dovedesc cu certitudine vinovăția lui I.Grosu în săvârșirea infracțiunii imputate în baza art.287 alin.(3) Cod penal.

Verificând legalitatea individualizării pedepsei penale, instanța a considerat că, pedeapsa aplicată lui I.Grosu de prima instanță este una echitabilă în raport cu cele comise, la care s-a dat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75, 76 Cod penal, și s-a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite care, potrivit art.16 Cod penal, face parte din categoria celor grave.

De asemenea, instanța de apel, analizând hotărârea sub aspectul executării pedepsei stabilite inculpatului, pentru care în temeiul art.90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării ei, a conchis că în speță există temei legal pentru aplicarea acesteia, reieșind din circumstanțele exclusiv atenuante ale cauzei și persoana inculpatului, care se caracterizează pozitiv și pentru prima dată a fost tras la răspundere penală.

Totodată, instanța de apel a respins afirmația apelantului, precum că instanța nu a reținut faptul că inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, deoarece nerecunoașterea vinei nu împiedică aplicarea condamnării condiționate a executării pedepsei cu închisoare.

5. Împotriva hotărârii nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanțele de fond la compartimentul individualizării pedepsei, nu au ținut cont de prevederile art.7, 61, 75 Cod penal și anume, de faptul că inculpatul nu și-a recunoscut vina, nu s-a căit de cele săvârșite, iar la examinarea apelului s-a eschivat de a se prezenta în ședințele de judecată; - prima instanță greșit a aplicat, iar instanța de apel greșit a menținut aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art.90 Cod penal, or, decizia instanței de apel nu cuprinde o motivare care ar reflecta oportunitatea aplicării în privința inculpatului a dispozițiilor normei date; - soluția instanței de apel este inequitabilă și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06 iunie 2017, recursul declarat de procuror a fost admis, casată parțial decizia instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei și dispusă rejudecarea cauzei în această parte de către aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Colegiul penal a constatat că, la examinarea cauzei, instanța de apel nu a respectat prevederile art.414, 417 Cod de procedură penală și anume, instanța nu a motivat decizia sub aspectul temeiurilor întrunite de inculpat pentru stabilirea pedepsei

cu suspendarea condiționată a executării acesteia, ținând cont și de faptul că în apel procurorul a solicitat excluderea prevederilor art.90 Cod penal, deoarece inculpatul vina în săvârșirea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, apelul declarat de procuror a fost admis, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre privind modul stabilit pentru prima instanță, prin care lui Gorsu Ion, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de apel, analizând soluția primei instanțe referitor la aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, a conchis că aceasta nu și-a motivat soluția în partea individualizării executării pedepsei în privința inculpatului, adică nu a purces la operațiunea de individualizare a pedepsei sub aspectul executării ei, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului urmează a fi executată real, or, sub aspectul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen de probă.

Sub aspectul vizat, instanța de apel a reiterat că suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea depinde de întrunirea cumulativă a mai multor condiții, expres și limitativ prevăzute de lege, care privesc, pe de o parte, pedeapsa aplicată și natura infracțiunii – condiții obiective, iar pe de altă parte, situația și persoana infractorului – condiții subiective.

În concluzie, instanța de apel, reieșind din materialele cauzei și individualizând pedeapsa penală în privința lui I.Grosu, sub aspectul executării ei, a conchis că în speță nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art.90 Cod penal, fiindcă inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, nu s-a căit sincer de cele comise, de atitudinea acestuia față de cele comise, ceea ce denotă că dânsul consimte și consideră justificat comportamentul infracțional al său, fapt ce semnifică că inculpatul prezintă pericol social, urmând a fi izolat de societate, așa că corijarea și reeducarea lui poate avea loc doar prin aplicarea față de el a unei pedepse penale sub formă de închisoare pentru comiterea faptei săvârșite.

8. Împotriva hotărârii judecătorești menționate au declarat recursuri ordinare:

- avocatul I.Bodean în numele inculpatului care, invocând temeiurile de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța de apel la individualizarea pedepsei a ignorat prevederile art.4 alin.(2), 7 alin.(1), 61 alin.(2), 75 alin.(1), 76 alin.(2) și 90 Cod penal, astfel că pripit a concluzionat că corectarea și reeducarea inculpatului poate avea loc doar prin aplicarea unei pedepse cu închisoarea; - instanța nu a studiat circumstanțele și datele prezentate care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului, și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, astfel nu s-a luat în considerație vârsta tânără a inculpatului, faptul că anterior nu a fost supus răspunderii penale și se caracterizează pozitiv, precum și lipsa circumstanțelor agravante; - instanța i-a aplicat inculpatului o pedeapsă prea severă, greșit individualizată și disproporțională în raport cu gradul

prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni; - instanța stabilind modalitatea de executare reală a pedepsei, a pus accentul în mod deosebit pe rolul punitiv al sancțiunii, în detrimentul celui educativ și de reintegrare socială, interesul comunității fiind ca asemenea fapte să nu se mai repete, iar inculpatul să se reintegreze în societate; - pedeapsa aplicată inculpatului nu se concordă politiciei penale a statelor europene ce derivă din Recomandarea nr.22 (99) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, din care se desprinde că instanțele de judecată trebuie să recurgă mai des la pedepse alternative detențiunii, deoarece privarea de libertate se consideră o sancțiune sau o măsură extremă, care urmează a fi aplicată când din cauza gravității infracțiunii, ori altă sancțiune sau măsură ar fi inadecvată;

- inculpatul care, fără a invocat vreun temei de drept prevăzut de art.427 Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, considerând că în cazul dat a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei, prin ce nu s-au respectat prevederile art.6 CEDO și 20 Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu motivele invocate și materialele dosarului, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursurilor, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit textelor recursului, recurenții invocă drept temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și atunci când instanța a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând temeiurile invocate de recurenți în raport cu materialele dosarului, Colegiul penal constată că acestea nu și-a găsit confirmare.

Concomitent, Colegiul reține că autorii recursurilor sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui I.Grosu, și critică hotărârea instanței de apel numai referitor la pedeapsa aplicată.

Instanța de recurs consideră că motivele invocate de partea apărării la acest capitol, sunt lipsite de temei legal.

Astfel, Colegiul penal relevă că, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, conform art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa are drept scop și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului. Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizată în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii

penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Subsecvent celor expuse, instanța de recurs reține că, instanța de apel a dat deplină eficiență prevederilor art.7, 61 și 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor grave, de motivul acesteia, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, că inculpatul nu s-a căit sincer de cele comise, ceea ce denotă că nu a conștientizat gradul de pericol social al faptei săvârșite.

Astfel, instanța de apel corect a considerat că, corectarea lui I.Grosu este posibilă doar cu stabilirea unei pedepse privative de libertate, iar aplicarea art.90 Cod penal, nu va duce la corijarea și reeducarea lui, deoarece, pedeapsa are drept scop corectarea inculpatului, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea acestuia, precum și a altor persoane.

Argumentele părții apărării, precum că instanța de apel deși a reținut în seama inculpatului doar circumstanțe atenuante și lipsa celor agravante, eronat a conchis de a exclude prevederile art.90 Cod penal, nu pot fi reținute.

În acest sens Colegiul relevă că, legiuitorul acordă dreptul instanței, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, de a decide de la caz la caz, posibilitatea aplicării pedepsei vinovatului cu suspendarea condiționată a executării ei și nicidecum nu o obligă în acest sens. În speță, rezultă că instanța de apel, reieșind din circumstanțele atenuante și lipsa celor agravante, a considerat rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită, motivându-și soluția adoptată, indicând din care motive a ajuns la concluzia potrivit căreia, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea pedepsei închisorii reale, astfel că, instanța și-a motivat soluția referitor la iraționalitatea numirii pedepsei inculpatului cu suspendarea executării ei pe termen de probă, soluție ce este una justă, fiind respectate principiile generale de individualizare a ei.

Colegiul penal menționează că, pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restirecții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, și când este capabilă să contribuie la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea vinovatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către acesta, cât și de alte persoane. Limitele termenelor de pedeapsă sânt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite, care constă în modul și mijloacele săvârșirii faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Așa cum s-a enunțat supra, dimensiunea pedepsei, ca echivalent al unei anumite gravități a faptei, poate fi exact apreciată numai atunci când se face o raportare corectă a ei la gravitatea reală a faptei și la vinovăția făptuitorului.

Prin urmare, instanța de apel, reținând împrejurările în care a fost comisă fapta și anume, faptul că inculpatul a amenințat partea vătămată cu aplicarea unui cuțit, pe care i l-a pus la gât, ceea ce a creat un pericol real pentru integritatea corporală și sănătatea

aceasteia, justifică modalitatea de executare a pedepsei stabilite de instanța de apel, singura aptă a asigura îndeplinirea scopului de exemplaritate și educativ al pedepsei, respectiv și suficient pentru a-l determina pe inculpat să conștientizeze consecințele conduitei sale ilicite și să aibă, pe viitor, o atitudine de respect față de valorile sociale ocrotite de lege, realizându-se astfel, scopul pedepsei, așa cum este reglementat de art.61 Cod penal.

Astfel, că trimiterile făcute de partea apărării la recomandările Comitetelor de Miniștri nr.22 (99) cu privire la suprapopularea penitenciară și inflația populației în penitenciare și R(200) 22 asupra îmbunătățirii implementării regulamentului european privind sancțiunile și măsurile comunitare, sunt inadecvate speței, deoarece însuși principiul de bază al art.1, prescrie că privarea de libertate se considerată o sancțiune sau măsură extremă și, aceasta trebuie impusă numai când, din cauza gravității infracțiunii, orice altă sancțiune sau măsură ar fi evident inadecvată.

În concluzie, Colegiul penal constată că, la stabilirea pedepsei lui I.Grosu, instanța de apel a dat deplină eficiență împrejurărilor cauzei, numindu-i acestuia o pedeapsă echitabilă, în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost declarat vinovat, pedeapsa fiind individualizată conform prevederilor legale.

De asemenea, instanța de recurs va respinge ca neîntemeiat și argumentul inculpatului invocat în recurs privind încălcarea termenului rezonabil la examinarea cauzei de către instanțele judecătorești. Întra-devăr, respectarea termenului rezonabil rezidă din faptul ca justiția să nu fie înfăptuită cu întârziere, astfel compromițându-și eficacitatea și credibilitatea, acesta se încadrează în laturile complexe ale principiului procesual general de proces echitabil, ce rezultă din art.20 Cod de procedură penală, care prescrie că urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea cazului; comportamentul participanților la proces; conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; importanța procesului pentru cel interesat; vârsta de până la 18 ani a victimei.

Articolul 6 paragraf 1 CEDO impune statelor contractante o obligație pozitivă să-și organizeze propriile sisteme de drept, astfel încât acestea să răspundă tuturor exigențelor textului convențional, incluzând obligația de a soluționa orice litigiu în termene rezonabile, dar totodată potrivit standardelor CtEDO, în general, termenul rezonabil poate fi încălcat doar în cadrul procedurilor judiciare mai lungi de 2 ani de zile într-o singură instanță.

Astfel, reținând faptul că cauza penală a parvenit în prima instanță la data de 24.12.2014, sentința fiind pronunțată la 13.05.2016, în instanța de apel cauza a parvenit la 13.06.2016 și examinată după trimiterea la rejudecare la data de 25.10.2017, se deduce că în fiecare instanță cauza s-a soluționat în termenii prevăzuți supra, fiind respectat termenul rezonabil de judecare a cauzei.

Deci, analizând materialele cauzei și hotărârea instanței de apel atacată, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești contestate.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii

instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că temeiurile invocate de către avocat și inculpat nu sunt acceptabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Bodean Ina în numele inculpatului și de inculpatului Grosu Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui Grosu Ion, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 04 aprilie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu